

**CEDESU 2021
2ND INTERNATIONAL
CITY AND ECOLOGY
CONGRESS**
WITHIN THE FRAMEWORK OF
SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT
December 2-3, 2021, Trabzon, Turkey

Panel Book

Editors

Prof.Dr. Öner DEMİREL
Assoc.Prof.Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ

Assistant Editors

Res. Asst. Seyhan SEYHAN
Res. Asst. Pınar Özge PARLAK

CEDESU 2021
2ND INTERNATIONAL
CITY AND ECOLOGY CONGRESS
WITHIN THE FRAMEWORK OF
SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT
December 2-3, 2021, Trabzon, Turkey

Panel Book

Editors

Prof. Dr. Öner DEMİREL & Assoc. Prof. Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ

Assistant Editors

Res. Asst. Seyhan SEYHAN & Res. Asst. Pınar Özge PARLAK

Publishing Director / Yayın Yönetmeni: Muhammet Özcan

Editors/ Editörler: Prof.Dr.Öner DEMİREL & Assoc.Prof.Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ

Assistant Editors/ Yardımcı Editörler: Res. Asst. Seyhan SEYHAN & Res. Asst. Pınar Özge PARLAK

Cover Design / Kapak Tasarımı: Emre Uysal

ISBN: 978-625-7501-69-9

Asos Yayınevi

1st Edition / 1.baskı: Nisan 2022

Address / Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

E-Mail: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com Instagram:

<https://www.instagram.com/asosyayinevi/> Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

CEDESU2021
CITY/ECOLOGY/DEVELOPMENT/SUSTAINABILITY

DECEMBER 02-03, 2021
TRABZON, TURKEY

**2ND INTERNATIONAL CITY AND
ECOLOGY CONGRESS WITHIN THE
FRAMEWORK OF SUSTAINABLE URBAN
DEVELOPMENT**

CONGRESS PROGRAM

IMPORTANT

- To be able to make a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID instead of “Meeting ID or Personal link Name” and solidify the session.
- The presentation will have **15 minutes** (including questions and answers).
- The Zoom application is free and no need to create an account.
- The Zoom application can be used without registration.
- The application works on tablets, phones and PCs.
- Speakers must be connected to the session **15 minutes before the** presentation time.
- All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- During the session, your camera should be turned on at least %70 of session period
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

TECHNICAL INFORMATION

- Make sure your computer has a microphone and is working.
- You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

ÖNEMLİ

- Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak “Meeting ID or Personal Link Name” yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.
- Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- Uygulama tablet, telefon ve PC’lerde çalışmaktadır.
- Sunum yapacakların sunum saatinden **15 dk önce** oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- Tüm katılımcılar oturumlara online katılıp dinleyebilir.
- Oturumdaki sunumlardan ve bilimsel tartışmalardan (soru-cevap) oturum başkanları sorumludur.
- Sunumlar için **15 dakika** (soru ve cevaplar dahil) süre ayrılmıştır.

TEKNİK BİLGİLER

- Bilgisayarınızda çalışır durumda mikrofon bulunmalıdır.
- Zoom’da ekran paylaşma özelliği kullanılabilir.
- Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir.
- Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır.

Date: 02.12.2021
Ankara Time: 10.00 -11.45
Hall 1

OPENING SPEECHES

Moderator: Asist.Prof.Dr.Meryem Bihter BİNGÜL BULUT

INVITED SPEAKERS:

- *Opening Speech by **Prof. Dr. Öner DEMİREL**, Chair of Congress*
- ***Prof.Dr.Hasan KARAL**, President of Trabzon City Council, Vice Rector of Trabzon University*
- ***Asist.Prof.Dr.Oktan NALBANTOĞLU**, President of the Design and Planning Accreditation Association (TAPLAK), Bilkent University, On Tasarım*
- ***H.Alper AKIN**, President of Living Cities Platform*
- ***Emir OSMANOĞLU**, Managing Director of Institute of Urban Research*
- ***Prof.Dr.Ruşen KELEŞ**, Faculty of Political Sciences*
- ***Prof.Dr.Hamdullah ÇUVALCI**, Rector, Karadeniz Technical University*

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/86799613138>

THURSDAY
02.12.2021 13:00-14:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/86799613138>

PANEL 1, HALL-1/ PANEL 1, SALON-1

Date: 02.12. 2021

Time:13.00-14.30

Name of Panel 1#: CITY AND DESIGN

PANEL THEMES: Urban Design Criteria, Ecology and Design, Water Sensitive Design, Climatic Design, Energy Efficient Building Designs And Green Buildings

Panel Moderator: Prof. Dr. Saye Nihan ÇABUK (Eskişehir Technical University, Earth and Space Sciences Institute, Department of Geodesy and Geographic Information Technologies)

Panel Moderator Assistant: Assoc.Prof. Dr. Serap YILMAZ (Karadeniz Technical University School of Forestry Landscape Architecture Department)

Panelists:

1. **Instructor.Dr.İnci Şahin OLGUN**, Architect, (Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, Urban Design Subdivision)
“URBAN DESIGN GUIDES”
2. **Nesrin KARAOĞLU OTUZOĞLU**, Landscape Architect, (Karaoğlu Landscape Architect. Eng. Trade Inc., Adaplant Inc.)
“TERRACE GARDENS”
3. **Dr.Oktan NALBANTOĞLU**, Landscape Architect and Urban Designer, (ONTASARIM, Bilkent University Faculty of Fine Arts&Design and Architecture, Department of Urban Design and Landscape Architecture)
“THE ROLE OF LANDSCAPE ARCHITECT IN CHANGING AND TRANSFORMING CITIES”
4. **Bünyamin DERMAN**, Architect,
“SUSTAINABLE SETTLEMENTS CERTIFICATION, GREEN BUILDINGS”

THURSDAY
02.12.2021 15:00-17:00

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/86799613138>

SESSION-1, HALL-1/OTURUM-1, SALON-1

MODERATOR: Prof.Dr.Hakan ALPHAN

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Prof.Dr. Darejan CHKHIRODZE Assoc. Prof. Dr. Manana BANDZELADZE	<i>Kutaisi University</i>	Adapting The Education System to Pandemic Conditions in The City
Dr. Aysun AYGÜN Asst. Prof. Dr. Sinem ÖZDEDE Asst. Prof. Dr. Dalya Hazar KALONYA	<i>Pamukkale University</i>	Post-Pandemic Urbanism from The Perspective of Healthy Cities: Evaluation of Urban Green Space Sufficiency in Denizli
Asst. Prof. Dr. Selvinaz Gülçin BOZKURT Asst. Prof. Dr. Lütfiye KUŞAK	<i>TOBB ETU</i>	Investigation of The Effect of Urbanization on Natural Areas of Istanbul Between 1990- 2018
Melike ZEYREK Asst. Prof. Dr. Betül Hande GÜRSOY HAKSEVENLER	<i>Marmara University</i>	Social Perspective of Sustainable Consumption, A Case Study for Toothpaste Boxes
Asst. Prof. Dr. Güler ÖZYILDIRAN	<i>Van Yüzyüncü Yıl University</i>	Development of Burdur City Center: Is Quiet City Sustainable?
Assoc.Prof.Dr Guguli DUMBADZE Assoc. prof.Dr. Nargiza Alasania Assoc. Pr.Dr. Nunu Chachkhiani Anasashvili M.E. Malvina Tarieladze	Batumi Shota Rustaveli State University	Assessment of Biological Activity of the New Georgian Humic Preparations According to Plant Growth Stimulation

THURSDAY
02.12.2021 13:00-14:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/82869310036>

SESSION-2, HALL-2/OTURUM-2, SALON-2

MODERATOR: Assoc.Prof.Dr.Emine Seda ARSLAN

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Begüm DIKER	<i>Istanbul Technical University</i>	Examination of Decisions that Can be Taken on The Building Scale in The Formation on Carbon-Neutral Cities
Turgut DINÇER Prof.Dr. Sevgi YILMAZ	<i>Atatürk University</i>	The Role of Green Infrastructure Components in Stormwater Management Low Impact Development Analysis
Filiz Engin Assoc. Prof. Dr. Çiğdem KAPTAN AYHAN	<i>Çanakkale 18 March University</i>	Determination of The Effects of Parks on Air Quality in Terms of Regulating Ecosystem Services; A Case Study of Çanakkale Halk Bahçesi
Nazlı Deniz ERSÖZ Merve DILMAN Asst. Prof. Dr. Volkan MÜFTÜOĞLU Assoc. Prof. Dr. Sara DEMİR	<i>Bursa Technical University</i>	Streams Under Urban Pressure: Blue-Green Infrastructure Focused Planning and Design Approaches for Bursa-Ayvalı Creek Corridor
MA. St. Mohammed Jemal AHMED Assoc. Prof. Dr. Serhat BAŞDOĞAN	<i>Yıldız Technical University</i>	Mass Housing & Its Socio-Economic Impacts: Integrated Housing Development Program – IHDP in Addis Ababa, Ethiopia

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/82869310036>

PANEL 2, HALL-2/ PANEL 2, SALON-2

Date: 02.12. 2021

Time:15.00-16.30

Name of Panel 4#: City and CONSERVATION

PANEL THEMES: CITY AND LANDSCAPE, CITY AND ECOLOGY, CITY AND AESTHETICS, CITY AND CONSERVATION (NATURAL AND CULTURAL ENVIRONMENTAL PROTECTION)

Panel Moderator: Prof. Dr. Atila GÜL (Süleyman Demirel University, Faculty of Architecture Department of Landscape Architecture)

Panel Moderator Assistant: Assoc.Prof. Dr. Tuğba DÜZENLİ (Karadeniz Technical University School of Forestry Landscape Architecture Department)

Panelists:

- 1. Prof.Dr.Mehmet TUNCER** (Çankaya University Faculty of Architecture Department of City and Regional Planning)
“CULTURAL ENVIRONMENTAL PROTECTION”
- 2. Prof.Dr.Alper ÇABUK** Vice-Chancellor, Dean, Faculty of Architecture and Design, (Eskişehir Technical University, Faculty of Architecture and Design, Department of Landscape Architecture)
“A PROFESSION THAT IMPROVES THE PLANET AGAINST CLIMATE CHANGE: LANDSCAPE ARCHITECTURE”
- 3. Ass.Prof.Dr.Fatma İpek EK**, Architect (Yaşar University Faculty of Architecture, Department of Architecture)
“AESTHETICS AND SPACE ATMOSPHERE AS AN URBAN DESIGN DYNAMIC”
- 4. Assoc.Prof..Dr.Koray VELİBEYOĞLU**
(İzmir Institute of Technology, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning)
“NATURALIZING CITY PLANS: THE EXAMPLE OF İZMİR”

THURSDAY
02.12.2021 13:00-14:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/82220359814>

SESSION-3, HALL-3/OTURUM-3, SALON-3

MODERATOR: Prof.Dr.Taşkın ÖZTAŞ

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Assoc. Prof. Dr. Dilek YALÇIN Assoc. Prof. Dr. İlkey AÇIKGÖZ ERKAYA Prof.Dr. Belgin ERDEM	<i>Gazi University</i>	Contribution of Microalgae Resources to Sustainable Development and Green Economy
Prof.Dr. Alaeddin BOBAT	<i>Kocaeli University</i>	Relations Between Ecosystem Services and Urban Life
Asst. Prof. Dr. Merve ERSOY MIRICI Assoc. Prof. Dr. Anıl AKIN	<i>Bursa Technical University</i>	The Modelling Carbon Storage Service With INVEST in Urban Dynamics: Bursa/Yıldırım
Inst. Gökçe GÖNÜLLÜ SÜTÇÜOĞLU Dr. Ayşe KALAYCI ÖNAÇ	<i>İzmir Katip Çelebi University</i>	Site Selection for Carbon Wells in Urban Areas; Case Study Of Çiğli/İzmir
Inst. Gökçe GÖNÜLLÜ SÜTÇÜOĞLU Dr. Ayşe KALAYCI ÖNAÇ	<i>İzmir Katip Çelebi University</i>	Determination of Urban Heat Islands by Using

THURSDAY
02.12.2021 15:00-16:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/82220359814>

SESSION-4, HALL-3/OTURUM-4, SALON-3

MODERATOR: Prof.Dr.Elif Ebru ŞİŞMAN

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Maradi IAKOBADZE Assoc. Prof. Dr. Inga DIASAMIDZE Assoc. Prof. Dr. Lali JGENTI Dr. Gia BOLKVADZE	<i>Batumi Shita Rustaveli State University</i>	Biodiversity Conservation of Machakhela National Park, Georgia
Asist.Prof.Dr.Mustafa ERGEN	<i>Sakarya University of Applied Sciences</i>	The Role of Urban Design in Urban Space, Rehabilitation, Renovation and Conservation in Protected Historical Areas: The Case Study of Tokat Protected Area
Damla BALCI Prof.Dr. Ali TÜRK	<i>Süleyman Demirel University</i>	Street Rehabilitation Practice in Conservation of Historic Urban Texture: The Case of Isparta Damgacı Street
Çisem DEMIREL	<i>İstanbul Technical University</i>	Yassıada: A Forgotten Heritage?
Eylem KESKİN Aysu GÜRMAN Pınar ERGÜL TAŞKIRAN	<i>İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü</i>	Fab Labs to Fab Cities in Smart Initiatives: Fab Labs in İzmir

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/82220359814>

PANEL 3, HALL-3/ PANEL 3, SALON-3

Date: 02.12. 2021

Time:17.00-18.30

Name of Panel 2#: URBAN GREEN NETWORK AND ITS PROBLEMS

PANEL THEMES: UCTEA Chamber of Landscape Architects-Local Administrations-NGOs-University and Sector Representatives

Panel Moderator: Prof. Dr. Şükran ŞAHİN (Ankara University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture)

Panel Moderator Assistant: Assoc.Prof. Dr. Ertan DÜZGÜNEŞ (Karadeniz Technical University School of Forestry Landscape Architecture Department)

Panelists:

1. **Prof.Dr.Yasin Çağatay SEÇKİN** (Head of Istanbul Metropolitan Municipality Park, Garden and Green Areas Department)
“GREEN SCENARIO FOR ISTANBUL”
2. **Barış IŞIK**, (UCTEA Chamber of Landscape Architects, Board Member)
“ACTIVITIES OF THE CHAMBER OF LANDSCAPE ARCHITECTS FOR URBAN GREEN SPACES AND THEIR PROBLEMS”
3. **Prof.Dr.Halim PERÇİN** (Aztatek Ankara Agriculture and Technology Investments Inc., Retired Academic Member, Ankara University Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, Sector Representative,
“ANKARA CITY GREEN NETWORK STUDIES”
4. **Prof.Dr.Hakan ALPHAN** (Çukurova University, Faculty of Architecture Department of Landscape Architecture, NGO’s Representative, Chairman of the Board/Landscape Studies Association)
“RESILIENT CITIES AND GREEN-ORIENTED APPROACHES”

FRIDAY
03.12.2021 09:00-10:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/81266050888>

SESSION-5, HALL-1/OTURUM-5, SALON-1

MODERATOR: Assoc.Prof.Dr.Ömer Kamil ÖRÜCÜ

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Assoc. Prof. Dr. Esen Gökçe ÖZDAMAR Assoc. Prof. Dr. Okşan TANDOĞAN Res. Pınar TEMÜRLenk Res. İlhan YILMAZ	<i>Tekirdağ Namık Kemal University</i>	Participant-Based Co-Design with Waste Materials: Tekirdağ Osmanlı Neighborhood Workshop Experience
Assoc. Prof. Dr. Çağdaş KUŞÇU ŞİMŞEK Derya ARABACI	<i>Süleyman Demirel University</i>	The Impacts of Coastal Land Reclamation Areas on Urban Climate
Yaşar MENTEŞ Prof.Dr. Sevgi YILMAZ Dr. Adeb QAİD	<i>Atatürk University</i>	The Effect of Different Settlement Patterns on The Urban Heat Island: The Case of Elazığ Province Çarşı and Doğukent Neighborhoods
Prof.Dr. Sevgi YILMAZ Cihad BİLGE Prof.Dr. Mehmet Akif IRMAK Dr. Shu YANG	<i>Atatürk University</i>	Estimation of Future Climate Change in Erzurum City for Urban Design Using URBCLIM Model
Ayşe KARAHAN Merve AÇAR Prof.Dr. FARIS KARAHAN	<i>Atatürk University</i>	Major Epidemics in History and The Impact of Climate Change on Outbreaks

FRIDAY
03.12.2021 11.00-12:30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/81266050888>

SESSION-6, HALL-1/OTURUM-6, SALON-1

MODERATOR: Prof.Dr.Atila GÜL

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Prof.Dr. Atila GÜL Dr. Hüseyin Berk TÜRKER İlayda ANAÇ İskender Emre GÜL	<i>Süleyman Demirel University</i>	Nature-Based Solutions and Standards Against Global Climate Change
Dr. Hüseyin Berk TÜRKER Prof.Dr. Atila GÜL İlayda ANAÇ Eda GÜL	<i>Süleyman Demirel University</i>	The Role of Urban Agriculture in Adapting to Climate Change for Sustainable Cities
Asst. Prof. Dr. Zeynep R. ARDAHANLIOĞLU Prof.Dr. Yahya BULUT Assoc. Prof. Dr. İsmail ÇINAR	<i>Muğla Sıtkı Koçman University</i>	Determination of Natural Environment Features of Fethiye-Gocek Special Environmental Protection Area by Geographical Information Systems
Prof.Dr.Öner DEMİREL Assoc.Prof.Dr.Ertan DÜZGÜNEŞ Asist.Prof.Dr.Meryem Bihter BİNGÜL BULUT Res.Ass.Tuba Gizem AYDOĞAN	<i>Kırıkkale University</i>	Urban Forestry Practices and Management Problems in Turkey
Öznur Aytekin Prof.Dr. Mehmet TUNCER	<i>Çankaya University</i>	Nature Destruction within The Beach Arrangement Project Between İstanbul Ataköy - Büyükçekmece

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/81266050888>

PANEL 4 HALL-1/ PANEL 4, SALON-1

Date: 03.12. 2021

Time: 13.00-14.30

Name of Panel 3#: City and PLANNING

PANEL THEMES: URBAN PLANNING CRITERIA, ECOLOGY AND PLANNING, LEGISLATION OF PLANNING, INTERSCALE PLANNING/URBAN, LANDSCAPE AND REGIONAL, CITY AND CLIMATE

Panel Moderator: Prof. Dr. Güzin KONUK (Head of Department, (Konya Food and Agriculture University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Interior Design.

Panel Moderator Assistant: Assoc.Prof. Dr. Doruk Görkem ÖZKAN (Karadeniz Technical University School of Forestry Landscape Architecture Department)

Panelists:

1. **Prof.Dr.Şükran ŞAHİN**, Landscape Architect, (Ankara University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture)
“URBAN ECOLOGY AND PLANNING”
2. **Prof.Dr.Sevgi YILMAZ**, Landscape Architect, (Atatürk University Faculty of Architecture and Design, Department of Landscape Architecture)
CITY AND “CLIMATE”
3. **Prof.Dr.Erkan POLAT**
(Süleyman Demirel University, Faculty of Architecture, Department of City and Regional Planning, Urbanism Subdivision)
“INTERSCALABILITY IN SPATIAL PLANNING”

FRIDAY
03.12.2021 15.00-17:00

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/81266050888>

SESSION-7, HALL-1/OTURUM-7, SALON-1

MODERATOR: Prof.Dr.Ümit ERDEM

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Asist.Prof.Dr.Gildis TACHIR	<i>Trakya Universitesi</i>	The Effect of Coast and Settlement Relations on Coastal Area Use Change: City of Abdere-Greece
Prof.Dr. Ümit ERDEM Assoc. Prof. Dr. Sibel SARIÇAM Dr. H.Ece SALALI	<i>Ege University</i>	Why Ecology?!
Assoc. Prof. Dr. Sibel SARIÇAM Prof.Dr. Ümit ERDEM	<i>Eskişehir Osmangazi University</i>	The Importance of Green Spaces in Disaster Management
Fulya Damla YILMAZ Assoc. Prof. Dr. Fűrüzan ASLAN Asst. Prof. Dr. Oğuz ATEŞ Res.Ass.Engin KABATAŞ	<i>Kırklareli University</i>	Urban Green Infrastructure Analysis: The Case of Kırklareli City
Res.Ass.Engin KABATAŞ Asst. Prof. Dr. Oğuz ATEŞ Assoc. Prof. Dr. Fűrüzan ASLAN Res.Ass.Fulya Damla YILMAZ	<i>Kırklareli University</i>	Determination of Recreational Potential of Kırklareli Kayalıköy Dam and Its Environment

FRIDAY
03.12.2021 09.00-10.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/84403657000>

SESSION-8, HALL-2/OTURUM-8, SALON-2

MODERATOR: Prof.Dr.Abdullah KELKİT

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Asist. Prof. Dr. Gümüş Funda GÖKÇE Mustafa ÖZBAY Prof.Dr. Rashmi GUJRATI Asst. Prof. Dr. Hayri UYGUN Prof.Dr. Öner DEMİREL Zeliha BAYINDIR	<i>Düzce University</i>	Investigation of Landscape Characteristics of Düzce Province, Akçakoca District in The Scope of Ecotourism and Development of Ecotourism Resources
Asist.Prof.Dr.Gümüş Funda GÖKÇE	<i>Düzce University</i>	Cultivation of Some Medical and Aromatic Plants and Their Use in Agricultural Landscape in Duzce Province
Dr. İlke Örcen GÜLER	<i>Van Yüzyüncü Yıl University</i>	City and Food Security in The Common Ground of The Global Food Regime
Gökçe Nur DAĞLI Assoc. Prof. Dr. Alper SAĞLIK Çağrı Savaş	<i>Çanakkale Onsekiz Mart University</i>	Vertical Garden Application Recommendations in Landscape Design Close to Nature: Case of Kayseri

FRIDAY
03.12.2021 09.00-11.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/84403657000>

SESSION-9, HALL-2/OTURUM-9, SALON-2

MODERATOR: Assoc.Prof.Dr.Ümit ARPACIOĞLU

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Eda COŞKUN	<i>Yıldız Teknik University</i>	An Evaluation on Urban Morphology: The Effect of a New Project on Galata City Form
Simge ŞAHİN	<i>Niğde Ömer Halisdemir University</i>	A Research on Functional and Material Changes in Restoration Applications of The Historical Environment: Sample of Safranbolu Historical Bazaar
Assoc.Prof.Dr.Yaşar Bahri ERGEN	<i>Retired Faculty Member</i>	Attending The City Through The Process of Rehabilitation, Renovation and Conservation; The Case Study of Tokat Urban Protected Area
Albeniz Tuğçe EZME GÜRLEK	<i>Kırşehir Ahi Evran University</i>	Transformation of Public Sphere and Public Space: Kırşehir Case
Inst.Dr.Cumhur OLCAR	<i>Amasya University</i>	Boulevard Cities: Effects of Boulevard Expansion on Urban Development

FRIDAY
03.12.2021 13.00-14.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/84403657000>

SESSION-10, HALL-2/OTURUM-10, SALON-2

MODERATOR: Prof.Dr.Banu ÖZTÜRK KURTASLAN

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Assoc.Prof.Dr.Sima POUYA	<i>İnönü University</i>	The Importance of Hospital Gardens in Turkey and Description of Design Features
Assoc.Prof.Dr.Sima POUYA	<i>İnönü University</i>	What Is A “Nature Therapy” And How Is It Applied?
Asist.Prof.Dr.Özgür KAMER AKSOY	<i>Adnan Menderes University</i>	Roof Garden Arrangement Principles in Landscape Architecture
Inst.Dr.Gülşah BİLGE ÖZTÜRK	<i>Ordu University</i>	Mobile Device Visualization for Public Participation: A Literature Review on Benefits and Challenges
Assoc. Prof. Dr. Sara DEMİR Asst. Prof. Dr. Yalçın YILDIRIM Hatice Oya Eşbah	<i>Bursa Technical University</i>	The Role of Auditory Landscape in Evaluation of Acoustic Comfort in Stream Corridors

FRIDAY
03.12.2021 15.00-16.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/84403657000>

SESSION-11, HALL-2/OTURUM-11, SALON-2

MODERATOR: Prof.Dr.Şükran ŞAHİN

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Dr. Can Burak ÖZKAL Prof.Dr. Lokman Hakan TECER Hasan ÖZER Muhammed AKYÜZLÜ Burak SEVİNÇ	<i>Tekirdağ Namık Kemal University</i>	Citizen Participation in Reporting Environmental Nuisance ; Introducing The GIS Integrated Environmental Report Tracking and Management System (ERTMS)
Assoc. Prof. Dr. Ömer K. ÖRÜCÜ Assoc. Prof. Dr. E. Seda ARSLAN	<i>Süleyman Demirel University</i>	Temporal and Spatial Analysis of Ecosystem Service Potential of Artvin Using Social Media Photos
Asist.Prof.Dr.Şevket BEDİĞROĞLU	<i>Gaziantep University</i>	Analysis and Determination of Electric Vehicle Charging Station Location Selection Processes with GIS and Multi-Criteria Decision Making Method
Elnaz TAJER, Assoc. Prof. Dr. Sara DEMİR	<i>Bursa Technical University</i>	Prioritizing Ecotourism Strategies with the Integration of Multi-Criteria Decision Making and SWOT Analysis: The Case of Masuleh- Iran

Zoom Meeting ID: cedesu02@gmail.com
Zoom Passcode: <https://us02web.zoom.us/j/84403657000>

PANEL 5, HALL-2/ PANEL 5, SALON-2

Date: 03.12. 2021

Time:19.00-20.30

Name of Panel 5#: City and ART

PANEL THEMES: CITY AND PAINTING, CITY AND SCULPTURE, CITY AND PHOTOGRAPH AND MUSIC PANEL TOPICS: FINE ARTS (PAINTING, SCULPTURE, MUSIC, PHOTOGRAPH)

Panel Moderator: Prof. Dr. İsa ELİRİ (Head of Department, Kırıkkale University Faculty of Fine Arts, Department of Painting)

Panel Moderator Assistant: Assoc.Prof. Dr. Elif BAYRAMOĞLU (Karadeniz Technical University School of Forestry Landscape Architecture Department)

Panelists:

- 1. Prof.Dr.Saime Özlem ÜNER** (Head of Department, Mimar Sinan Fine Arts University, Faculty of Fine Arts, Department of Painting),
CITY AND “PAINTING”
- 2. Prof.Dr.Mustafa BULAT** (Head of Department, Atatürk University Faculty of Fine Arts, Department of Sculpture)
CITY AND “SCULPTURE”
- 3. Prof.Dr.Zafer KURTASLAN** (Head of Department, Ankara Faculty of Music and Fine Arts Education, Department of Music Education)
CITY AND “MUSIC”
- 4. Ass.Prof.Dr. Mustafa Reşat SÜMERKAN**
(Karadeniz Technical University, Faculty of Architecture, Department of Architecture/
Retired Faculty Member)
CITY AND “PHOTOGRAPH”

FRIDAY
03.12.2021 09.00-10.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/87417274974>

SESSION-12, HALL-3/OTURUM-12, SALON-3

MODERATOR: Assoc.Prof.Dr.Elif TOKDEMİR DEMİREL

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Merve AÇAR Prof.Dr.Faris KARAHAN	<i>Atatürk University</i>	Green Architecture in Urban Planning During The Covid-19 Epidemic
Ecenur KIZILÖRENLİ Asoc.Prof.Dr.Ayça TOKUÇ	<i>Yaşar University</i>	A Parametric Study on The Daylight Performance Optimization of a Proposed Responsive Facade System
Mesut GÜZEL Assoc.Prof.Dr.Murat YEŞİL	<i>Ordu University</i>	NDVI-Based Evaluation of Seasonal Variation in Vegetation: Fatsa District (Ordu)
Gözde OK Yekta KÖSE Prof.Dr.Şükran ŞAHİN	<i>Ankara University</i>	Determination of Bicycle Routes on The Basis of Natural Landscape Sensitivity: Isparta Egirdir Kovada Stream Basin
Ayşe Betül ÇUFALI Assoc.Prof.Dr.Yasin DÖNMEZ	<i>Karabük University</i>	A Bibliometric Analysis of Graduate Theses on Climate and Landscape Architecture in Turkey

FRIDAY
03.12.2021 09.00-11.30

Zoom Meeting ID: <https://us02web.zoom.us/j/87417274974>

SESSION-13, HALL-3/OTURUM-13, SALON-3

MODERATOR: Ass.Prof.Dr.Elif AKYOL ŞATIROĞLU

AUTHOR	AFFILIATION	ABSTRACT TITLE
Şüheda KÖSE Assoc.Prof.Dr.Koray VELİBEYOĞLU	<i>İzmir Institute of Technology</i>	Evaluation of The Impacts of Covid-19 Lockdowns on Air Quality of Metropolitan Istanbul
Prof.Dr. Gül Sayan ATANUR Asst. Prof. Dr. Merve ERSOY MİRİCİ Res.Ass.Nazlı Deniz ERSÖZ	<i>Bursa Technical University</i>	A Preliminary Assessment on The Accessibility of Urban Green Spaces: The Case of Bursa, Yıldırım
Asst. Prof. Dr. Deryanur DİNÇER Asst. Prof. Dr. Elif AKYOL ŞATIROĞLU Res.Ass.Fatih BEKİRYAZICI Havva DÜNDAR	<i>Recep Tayyip Erdoğan University</i>	Examination of Open Green Areas at The City Scale 'Sample of The City of Rize'
Asist.Prof.Dr.Aziz Cumhur KOCALAR	<i>Niğde Ömer Halisdemir University</i>	The Potential Place of Geotourism in Educational Tourism in Turkey and The Emerging Aspects of Rural Development
Asist.Prof.Dr.Elif AKYOL ŞATIROĞLU Asist. Prof. Dr. Deryanur DİNÇER Res.Ass.Fatih BEKİRYAZICI	<i>Recep Tayyip Erdoğan University</i>	Examination of The Sustainable Design Process in The Context of Urban Furniture "Sample Of Rize City Center"

2ND INTERNATIONAL CITY AND ECOLOGY CONGRESS WITHIN
THE FRAMEWORK OF SUSTAINABLE URBAN DEVELOPMENT

2021

DECEMBER 02-03, 2021 TRABZON TURKEY

Panel 4: CITY AND PLANNING

HALL-1

Date: 03.12.2021

Time: 13:00-14:30

Zoom Meeting Link:

<https://us02web.zoom.us/j/81266050888>

Panel Moderator

Prof. Dr. Güzin KONUK

Head of Department

Konya Food and Agriculture University Faculty of Engineering and
Architecture Department of Interior Design

Panel Moderator Assistant

Assoc. Prof. Dr. Doruk Görkem ÖZKAN

Karadeniz Technical University

Faculty of Forestry

Landscape Architecture Department

PANELISTS

“URBAN ECOLOGY AND PLANNING”

Prof. Dr. Şükran ŞAHİN

Landscape Architect

Ankara University Faculty of Agriculture
Department of Landscape Architecture

“CITY AND “CLIMATE””

Prof. Dr. Sevgi YILMAZ

Landscape Architect

Atatürk University Faculty of Architecture and Design
Department of Landscape Architecture

“INTERSCALABILITY IN SPATIAL PLANNING”

Prof. Dr. Erkan POLAT

Süleyman Demirel University Faculty of Architecture

Department of City and Regional Planning

Urbanism Subdivision

EKOLOJİK PLANLAMA

Prof. Dr. Şükran ŞAHİN

Ankara Üniversitesi
Ziraat Fakültesi
Peyzaj Mimarlığı Bölümü
ANKARA

ÖZET

Ekolojik planlama peyzaj bilgisine dayalı bir yaklaşımdır ve peyzaj planlama kapsamında doğal olarak yer almaktadır. Mekânsal gelişim kararlarından beklenen “sağlıklı doğal çevreye” ilişkin yararın garanti altına alınabilmesi açısından ve en temel dayanak olarak kritik derecede önemlidir. Bu bölümde ekolojik planlamanın, daha kapsamlı olarak peyzaj planlamanın mekânsal planlamaya esas oluşturma nedenleri ve sağlayacağı bilgi temeli açıklanmaya çalışılmış, ulusal yaklaşımı belirlemeye yönelik olarak yürütülmüş resmi pilot projelerden örnekler sunulmuştur. Sonuç olarak, 1960’lı yıllarda ekolojik bilgiyi esas alarak Dünya’da yayılmaya başlamış bir disiplin olarak peyzaj planlamanın mekânsal planlama süreçlerinde, ön eylem alanı olarak yer almasının gerekliliği ve önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Ekoloji, peyzaj ekolojisi, peyzaj, ekolojik planlama, peyzaj planlama

1. GİRİŞ

Dünyanın pek çok yerinde etkisini sürdüren modernist kent planları, kentteki çeşitli kullanımları birbirinden kesin sınırlarla ayırmaktadır. Planlamanın kent bütününe bu bakışı, mekâna bakışın da bir anlatımıdır. Buna göre mekân, toplumsal amaçlar için biçimlenmesi gereken bir nesnedir. Dolayısıyla kentsel alan sadece belli bir toplumsal proje kapsamında bir değer taşımaktadır (Işık, 1993). İnsan merkezli böyle bir planlama anlayışının, modernizmin hâkim olduğu dünya görüşü çerçevesinde çözeceğini vadettiği sorunlara yanıt oluşturmadığını, hatta daha pek çok sorun daha katarak dünyayı günümüzdeki çevresel krizlere taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Söz konusu planlama yaklaşımının ekolojik bakımdan önemli olan yönü doğayı ve onun elemanlarını “öteki” olarak görme eğilimidir. En şaşırtıcı olanı ise, böyle bir eğilimi görememe durumudur. Doğaya müdahale eden şehircilik, mimarlık ve peyzaj mimarlığı uygulamalarında bu söylemin izleri ve sonuçları açıktır. En temeldeki sorun, ekolojik bakışın ve bu bakışın mesleki varoluş temelini oluşturduğu peyzaj planlama, tasarım ve yönetim (peyzaj

mimarlığı) kavramlarının dünyanın pek çok yerinde olduğu gibi ülkemizde de mevzuatta ve uygulamada yerini tam olarak alamamış olmalıdır. Kuşkusuz dünyayı gelişmiş yüzünde ise durum farklıdır. Ekolojik yaklaşım, temelini peyzaj ekolojisi bilimine dayandırmaktadır. Dünyada peyzaj mimarlığı, ekoloji tabanını ve kazanımını eğitimde tesis etmiş disiplindir. Ancak şehir modernist yaklaşımla planlandıktan, yapısal mimari gelişim kararlaştırıldıktan sonra, bugün hâlâ akla şöyle böyle gelen peyzaj, gerçekte son kerte de değerlendirilecek bir kavram değil, ön eylem alanıdır.

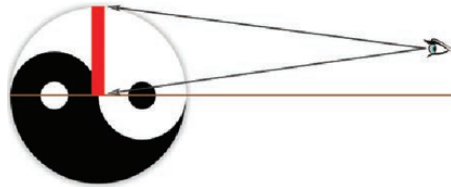
2. PEYZAJ ve EKOLOJİ

Alman Coğrafyacı Alexander von Humbolt (1769-1859) peyzajı bir bölgenin toplam karakteri olarak isimlendirmiştir. Ekolojik planlamanın temeli ekolojinin bir yan dalı olan peyzaj ekolojisidir. Peyzaj ekolojisi, “peyzajın herhangi bir bölümünde egemen olan çevre koşulları ile canlı topluluklar arasındaki karmaşık neden-sonuç ilişkilerini bir bütün olarak ele alan bir bilim dalıdır (Odum ve Barrett, 2008). Başka bir anlatımla, peyzaj ekolojisi peyzajın yapısını, fonksiyonunu ve değişimini ekolojik görüş çerçevesinde inceleyen bilimsel uğraşı alanıdır (Koç ve Şahin 1999; Şahin, 2010).

Peyzaj kavramı, aşağıdaki sözcüklerin bütünleşik anlatımıdır (Şahin 2010; Şahin ve ark. 2014’den uyarlanarak):

“1. Dinamizm ve süreklilik: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi peyzajı “insan tarafından algılandığı biçimiyle özellikleri, insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi ve faaliyeti sonucunda oluşan alan” olarak tanımlamaktadır. Ancak bu algı bir resim enstantanesini değil dinamik, sürekli gelişen ve değişen bir mekânı temsil eder.

2. Algı ve realite: İnsanlar tarafından algılanan peyzaj doğal ve kültürel süreçler tarafından bi- çimlendirilir. Peyzajın ahengi (Thayer, 1994) algılanan peyzajı (peyzajın yapısı) oluşturan süreçlerin sürekliliğiyle ortaya çıkar (Şekil 1). Bir ekosistemin (ya da peyzajın) yapısı, organizasyon deseninin fiziksel anlatımıdır. Süreç ise, organizasyon deseni kapsamındaki bütün etkinlikleri içerir (Capra, 1996). O halde, peyzajla ilgili kararların hangi sonuçlara sebep olabileceğinin araştırılabilmesi için öncelikle bir peyzajı biçimlendiren bu mekanizmaları incelemek gereklidir.

Şekil 1. Peyzajın ahengi. Thayer (1994) algılanan peyzajı “görünen değer” olarak tanımlarken, bu peyzajın bağlı olduğu süreçleri “öz değer” olarak tanımlamıştır. Bu ikisi ahenk içindeyken sistem dengededir.

3. Değişim: Peyzaj sürekli değişir. Bugün var olan çevresel koşullar geçmişten bu yana süregelen olayların bir sonucudur. Burada önemli olan peyzaj değişimlerinin bir insanın ömrü ile ifade edilemeyecek kadar uzun yılları kapsayabileceği gibi, bu değişimin hemen oluşabileceği koşulların da bulunduğunu fark etmektir. Şekil 1: Peyzajın ahengi. ayer (1994) algılanan peyzajı “görünen değer” olarak tanımlarken, bu peyzajın bağlı olduğu süreçleri “öz değer” olarak tanımlamıştır. Bu ikisi ahenk içindeyken sistem dengededir.

4. Ölçek ve hiyerarşi: Peyzaj hiyerarşik olarak yerel, bölgesel, ülkesel ve küresel ölçekleri kapsar. Bu hiyerarşi, planlama ölçeği açısından dikkate alınması gerekli bir konu olmasından önce, peyzajın varlığı ve dinamikleri açısından anlamlıdır. Örneğin yerel ölçekte bir çalışmada bir canlı türü azalma eğilimi gösterirken, aynı alanı da kapsayan üst ölçek bir değerlendirmede bunun tam karşısı bir durum ortaya çıkabilir. Ya da su rezervi açısından yerel ölçekte kaynaklar iyi durumda olarak kaydedilirken, o peyzajı oluşturan mekanizmalar kapsamında ve üst ölçekte değerlendirildiğinde, aynı su kaynakları besleniminin risk altında olduğu anlaşılabilir.

5. Etkileşim: Peyzaj bileşenleri arasındaki etkileşim o peyzajı biçimlendiren mekanizmaları belirler. Örneğin, mevcut ülkesel veri kayıtlarında toprak erozyon derecesi aynı olan iki alan, sahip oldukları bitki örtüsü kalitesi, biyokütle süreci, hidrojeolojik peyzaj strüktürü, eğimle ilişkili su hareketleri (doğal drenaj deseni) vb. peyzaj bileşenleri ve süreçleri ile çok farklı değer ve önem taşıyabilirler.

6. Özgünlük: Her bir peyzaj kendini oluşturan öğeler ve süreçler bakımından birbirinden farklıdır. Öge bazında (vadi, çağlayan, sulak alan, vb.) mekânsal tekrarlar olsa da, öğelerin etkileşimleri sonucu ortaya çıkan peyzaj bulunduğu yere özgüdür.

7. Sınır kavramı ve çok katmanlılık: Peyzaj, mekânsal hiyerarşinin her aşamasında; yapı, fonksiyon ve değişim özellikleri kapsamında farklı alansal sınırlara, dolayısıyla çok katmanlı yapıya sahiptir. Örneğin su süreci kapsamında peyzajı tanımlamada havza sınırının dikkate alınması gerekirken; biyokütle süreci, biyoçeşitlilik, görsel kalite, kültürel peyzaj değeri vb. analizlerde farklı mekânsal sınırlarda çalışmak gerekebilir.”

3. EKOLOJİK PLANLAMA ve PEYZAJ PLANLAMA BAĞI

Peyzaj, onu oluşturan öğelerin kompozisyonu ve bu öğelerin karşılıklı etkileşimi ile oluşan süreçlerle biçimlenmektedir. Tek bir öğedeki değişim tüm peyzajı değiştirebilmektedir. Peyzaj, holistik yaklaşımla anlaşılabilir bir kavramdır. Totalistik yaklaşımın karşısı, holistik yaklaşım, bireysel öğelerin analiziyle var olan yapının anlaşılamayacağını savunmakta ve bu nedenle sistemlerin bütün olarak çalışmasını önermektedir. Bu bağlamda, peyzaj değerlendirmelerinde her bir ögenin, bütün içinde diğer öğelerle olan etkileşimi çerçevesinde ele alınması gereklidir. Diğer bir anlatımla, bir peyzajı tanımlayabilmek için, onu oluşturan her bir öğeyi bütün bağlamında ifade etmek gereklidir (Şahin ve ark., 2013).

Bir peyzajı biçimlendirmede insanın etkisi inkâr edilemez. Dolayısıyla peyzaj ekolojisti sadece doğal süreçlerle ilgilenmez, aynı zamanda kültürel peyzajlarla, diğer bir anlatımla insan toplulukları ve yaşam alanlarıyla da ilgilenmektedir. Bu bakış açısıyla ekolojik planlama ve peyzaj planlama eş değer kavramlar olarak kabul edilebilir.

İnsanın doğa ile etkileşimini anlayabilmek için ya da toplumları, kültürleri, yerleşimleri anlamayabilmek için öncelikle doğayı anlamak gereklidir. Bunun için alışlageldiği biçimde onu oluşturan parçalara bakmak yanıltıcıdır. Esas olan parçalar arası etkileşimi çözümleyebilmek, anlayabilmektir. Bu noktada en kritik soru, doğaya parçacı bakma eğilimdeki insanın bütündeki bu etkileşimleri nasıl çözümleyebileceği olmalıdır. Derin ekolojinin babası kabul edilen Aldo Leopold, doğayı anlamak için “dağ gibi düşünmek” gerektiğini vurgulamıştır (Türksoy, 2001). Dağ gibi düşünmek kendini dağın yerine koyabilmektir. Öte yandan, son kertede böyle bir empati de yetmeyecek, nesnenin gözünden de insanın kendi kararlarını sorgulaması gerekecektir. Ekolojik düşünme, böyle bir zeminde doğa-insan etkileşimini araştıran bir zihinsel etkinlik alanıdır.

Uzun yıllar, alan kullanım planlaması ve yönetiminde dikkate alınan bir ölçüt olarak peyzaj ile ilgili vurgu, koruma- kullanım kararları çerçevesinde bir alanı diğerinden daha değerli kılan peyzaj kıymetlendirmesi üzerine olmuştur. Peyzaj değerlendirmesi ise bir alanı diğerinden farklı kılan peyzaj karakter sınıflandırması ve tanımlamasını da içeren, bir araç olarak 1980’lerden sonra ortaya çıkmıştır. Peyzaj sınıflandırmasının (ya da karakterizasyonun) son ürünü yargı-bağımsız tanımlanan peyzaj karakter tipleri ve/veya alanları haritalarıyla birlikte bu karakteri biçimlendiren en önemli kilit süreçlere ilişkin analizlerdir. Süreçte alan kullanım değişiklikleri ve gelişim tiplerinin baskıları gibi değişim güçleri de tanımlanmaktadır. Peyzaj karakterine ilişkin yargılama aşamasındaki temel ürünler ise, peyzaj stratejilerinin geliştirilmesi, peyzajlara bir statü atama, peyzaj kapasite belirlemesine ilişkin kılavuz bilgiler ve nihai ürün olarak, peyzaj planıdır (Şahin ve ark., 2013).

4.TARİHTE EKOLOJİK PLANLAMA

Ekolojik planlama üzerine tarihsel gelişim, sanayileşme sonrası Dünya’nın gelişen yüzü olan batı kaynaklarına göre tanımlanmaktadır. Özellikle arkeolojik dönemlerde ve sanayileşme sonrası dünyanın doğusundaki planlı kentleşme dinamikleri kapsamında doğanın yeri konusundaki bilgilerin daha fazla aydınlatılmasına gereksinim bulunmaktadır. 1960’ların ilk yarısı, gelişmiş batıda çevre sorunlarının artık belirginleşmeye başladığı yıllardır. Bunu, doğaya müdahalenin sınırlarına duyarlı ve çevre kontrolüne yönelik ulusal ve uluslararası yasal yaptırımlar izlemiştir. Aynı zamanda, ekolojik söylem ve ekolojik planlama da uygulamada yerini almaya başlamıştır. Elbette ekolojik planlamaya ilişkin bilimsel çalışmalar daha eskiye dayanmaktadır. Bu bağlamda, Ian Lennox McHarg (1920-2001), 1969 tarihinde yayımladığı “Doğayla Tasarım” kitabıyla tarihe damgasını vurmuş, belki de en ünlü peyzaj plancısıdır. Elbette ki McHarg’ın (1969) ortaya koyduğu,

sistematik ve kapsayıcı ekolojik planlama yaklaşımının gelişiminde birçok kişinin rolü bulunmaktadır. McHarg 1954 yılında, Dekan Prof. G. Holmes Perkins tarafından Peyzaj Mimarlığı Bölümünü yeniden kurmak üzere Pennsylvania Üniversitesinde getirilmiştir (Steiner, 2004). Harvard Üniversitesinde eğitim almış bir mimar ve planıcı olan Prof. Holmes, 1955 yılında ise, BM Teknik Destek Birimi desteğiyle Ankara'ya gelecektir. Holmes, Türkiye'de kaldığı bir yıl boyunca ODTÜ Mimarlık Fakültesinin kurulmasına esas oluşturacak çalışmaları yürütmüştür. Prof. Holmes tarafından hazırlanan kapsamlı raporda dikkati çeken konu, Mimarlık Fakültesi çatısında yapı mimarlığı, şehircilik ve peyzaj mimarlığı programlarının birarada ve ortak eğitim kapsamında yer almasına dair önerisidir (Yorgancıoğlu, 2010). Ancak ODTÜ'de sadece yapı mimarlığı ve şehircilik bölümleri yer almıştır. Belki de bu karar, ülkemizde mekânsal planlama süreçlerinde peyzaj mimarlığının, dolayısıyla ekolojik planlamanın uygulamada, bu çalışma ile tanımlandığı biçimde yer almamasının nedenlerindendir. Kaldı ki Prof. Holmes Harvard Üniversitesinde Dekan bulunduğu sürede (Yorgancıoğlu, 2010) belirtilen üç disiplinin ortak eğitimini gerçekleştirmiş bir akademisyen ve yöneticidir. McHarg'ın da mezun olduğu ve Frederick Olmsted tarafında ilk peyzaj mimarlığı dersinin verildiği okul olarak Harvard Üniversitesi, ekolojik planlama konusunda, tarihi süreçte Dünya'da en çok kavram geliştiren üniversitelerdendir.

McHarg, Lewis Mumford ile ABD'de bölgesel planlama anlayışını değiştirmiş ve peyzaj planlama ve tasarım ön eylem alanını tanımlamışlardır. Avrupa'da kendisini ilk kez peyzaj mimarı olarak isimlendirmiş kişi olan Patrick Geddes'in doğa ve kültür üzerine düşüncelerinin genç Mumford, ardından da McHarg üzerindeki etkisinin izlerini görmek heyecan vericidir. Cohen (2019), "Ekohümanizm ve Ekoloji Kültür" başlıklı kitabında, ekolojinin modernist yaklaşımı nasıl değiştirdiğini ve bu yolda sırasıyla ve birbirleriyle etkileşimli olarak Olmsted, Ebenezer Howard, Geddes, Mumford, MacKaye, Glikson and McHarg'ın katkılarını açıklamaktadır. Cohen (2019), McHarg'ın ekolojik planlama yaklaşımını 1930-1950 yılları arasında geliştirdiğini bildirmektedir. Zaten McHarg'ın hayattayken yazdığı biyografisi (McHarg, 1996) ve ardından McHarg ekolünden Frederick Steiner'in (2019) bu biyografideki güncellemeleri irdelendiğinde bu söylem açıkça görülebilir. Ekolojik planlama, McHarg'ın ekolojik determinizm olarak tanımladığı kavram kapsamında, "insan kullanımı için içsel olanaklara ve kısıtlamalara sahip olan etkileşimli ve dinamik doğal sistemleri" ortaya çıkarmak için bir araç haline gelir. 'Doğal sürecin anlaşılması, tüm çevre sorunları için merkezi bir öneme sahiptir ve arazi kullanımıyla ilgili tüm hususlara dahil edilmelidir' (Misra, 2022). Bu

bölümün yazarının da akademik yaşamının başlıca ilham kaynağı olan McHarg'ın 2019 yılında 50. yıldönümüne ulaşan "Doğayla Tasarım" kitabı yüksek övgüyü hakketmektedir. McHarg'ın, planlama eylemlerine ekolojik süreçleri, neden-sonuç ilişkisine göre analiz ettiği ekosistem envanteri ve aşağıda sıralanan değerlendirme kriterleri kapsamında dahil ettiği belirtilebilir (Belknap and Furtado, 1967).

McHarg'ın ekolojik planlama yaklaşımını geliştirdiği yıllarda, ABD Wisconsin Eyaleti'nde Prof. Philip Lewis peyzaj deseni/yapısal karakteri üzerine yoğunlaşmış ve peyzaj bağlantılığını "çevresel koridor" kavramı ile tanımlamıştır (Belknap and Furtado, 1967). Elbette Lewis yaklaşımı eyalet yasalarında karşılık bulmuş ve uygulanmıştır. Lewis'den önce, 1900'lerin ilk yarısında, peyzaj bağlantılılığı, ABD'de yaygın uygulama sahası bulan Olmsted'in Park Sistemi kavramında karşılık bulmuştur. Her iki yaklaşımda peyzaj bağlantılılığı algılanabilir yapısal özellikler kapsamında planlanmaktadır. Günümüzde söz konusu bağlantılılık, farklı terimlerle de ifade edilebilmektedir. Ekolojik planlama yaklaşımı kapsamında ideal olan bağlantılılığın karakter-fonksiyon temelinde tesisidir (Şahin ve ark., 2014; Doğan 2012).

McHarg ve Lewis yanısıra, aynı yıllarda Kanada'da, Angus Hills ekolojik birimlerin kullanım kabiliyeti ve uygunluğuna ilişkin bir ekolojik planlama süreci geliştirmiştir (Belknap and Furtado, 1967). "Hills Ekosistem Sınıflandırması" olarak da anılan yaklaşım Kanada'da uygulanmıştır. Hills'in bu sınıflandırması farklı ölçeklerde ve hiyerarşik yapıda yukarıdan aşağı ekolojik birimlerin tanımlanmasını ve kullanım kararlarının en küçük ekolojik birime göre geliştirilmesini kapsamaktadır. Daha sonra, aşağıdan yukarı ölçeklere doğru kullanım kararlarının yeniden sınıflandırılmalarıyla alan kullanım kararları yerel ve bölgesel ölçeklere taşınmaktadır. Bu tip peyzaj sınıflandırmaları, günümüzde, Avrupa söyleminde ve ülkemizde, peyzaj karakter alanı ve tipi kavramları ve bu kavramların farklı mekânsal ölçeklerde ayrıntılı veriye göre yeniden tanımlanması biçiminde yer almaktadır.

ABD ve Kanada'daki ekolojik planlama yaklaşımlarının tarihsel gelişimiyle paralel denilebilecek zamanlarda, orta Avrupa'da da ve özellikle Hannover Teknik Üniversitesi Peyzaj Planlama ve Doğa Koruma Enstitüsünde, Hills'in yönteminde olduğu gibi ekolojik birimlere dayalı ancak farklı ekolojik süreçleri ve kavramsal içeriği olan peyzaj planlama süreci, Köseoğlu'nun bildirdiği üzere Buchwald (1964, 1966, 1969) ve çalışma arkadaşları tarafından geliştirilmiştir. Batı'da ceryan eden bu gelişmelerin, birbirleriyle etkileşimini açığa çıkaracak çalışmalara gereksinim bulunmaktadır. Öte yandan, bu çalışmada işaret edilen tüm çalışmalar planlama yaklaşımı açısından farklılıkları bulunmaktadır. Belirtilen öncü çalışmalar arasında, ekolojik süreçlere

(peyzaj fonksiyonlarına) en belirgin vurgu ve kapsamın McHarg tarafından ortaya konulduğu belirtilebilir. Öte yandan, öncüllerin ardından Almanya'daki Bastian'ın (1998, 2000) çalışmaları peyzaj fonksiyon odağındaki zayıflığa cevap niteliğindedir. Ancak bu yönde yaklaşımın uygulamada ne kadar yer alabildiğine ilişkin araştırmalara gereksinim bulunmaktadır.

Ülkemizdeki durum

Her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, ülkemiz mekânsal planlama süreçlerinde ve mevzuat kapsamında bu makale ile söz edilmeye çalışılan ekolojik yaklaşımın, 21. Yüzyılın ilk çeyreğinin yaşandığı günümüze kadar, son yıllardaki heyecan verici gelişmelere karşın hâlâ uygulamada yerini alamadığını belirtmek yanlış olmayacaktır. Dünya'da bir ilk olarak 1930-1950 yıllar arasında gelişmiş ve ekolojik süreçler temeline dayanan McHarg yaklaşımı, ülkemizde birçok plancı tarafından sadece çakıştırmalar yöntemiyle tanımlanmış ve yaklaşım tam olarak olarak uygulanamamıştır. Ülkemizdeki durum bilimsel çalışmalar kapsamında irdelendiğinde ise, bir peyzaj mimarı olan McHarg'ın ekolojik süreç olarak tanımladığı ve peyzaj öğelerinin birbirleriyle etkileşimlerini ortaya koyacak sistem yaklaşımı 1990'lı yılların ikinci yarısına kadar gereği gibi yer almamıştır. Bilimsel araştırmalar çoğunlukla sistem öğelerinin analiz ve değerlendirmesiyle sınırlı kalmış ya da ekolojik işlevler, kullanımı sınırlandıran veya olanak sağlayan değer olarak ele alınmış, doğanın var olma değeri göz ardı edilmiştir. Dolayısıyla çalışmalarda ekoloji insan odağı ve parçacıl bir yaklaşımla irlenmiştir. Capra (1996) "sistem mühendisinin, sistemin ortaya çıkan özelliklerini tahmin etme becerisinde olması gerektiğini, bunların da sistemin sahip olduğu ancak parçalarda olmayan özellikler olduğunu" belirterek parçacıl yaklaşımın sistemi çözümlemedeki yetersizliğini de tanımlamıştır. Bu bağlamda ekolojik yaklaşımın her bir peyzaj ögesinin bütün bağlamında ifadesini, diğer bir anlatımla öğeler arasındaki etkileşimin irdelenmesini içerdiği söylenebilir. Capra (1996) stratejik düşünme yöntemi olarak da ifade edilen böyle bir sistem çözümlemesi yaklaşımının, 1950 ve 60'larda yönetim ve mühendislik üzerinde belirgin bir etkisi olurken, biyoloji üzerindeki etkisinin, tam tersine, ("Yaşamın Örgüsü" başlıklı kitabının yayımlandığı 1996 tarihine kadar) neredeyse ihmal edildiğini bildirmektedir. Belki de bu durum, biyolojik süreçleri de içeren ekolojik yaklaşımın ya da düşüncenin, planlama süreçlerine yansımadaki ülkemizde ve dünya genelindeki gecikmenin nedenlerinden biri olabilir. Bu çalışmada sözü edilen ekolojik planlama yaklaşımını peyzaj ekolojisi bilim dalına dayandığı dikkate alındığında, bu bilim dalının ülkemiz mekânsal planlamada yer aldığı tarih olarak, Ankara Üniversitesinde peyzaj mimarlığı

eğitiminin mezunlarını verdiği 1968 yılı verilebilir. 1968 (eğitimin başladığı yıl)-1980 yılları arasında ekolojik planlama üzerine akademik alt yapının geliştirildiği dönemler olarak ele alınabilir. Yaklaşık bu zaman aralıklarında, Federal Almanya'da Hannover Teknik Üniversitesi Peyzaj Planlama ve Doğa Koruma Enstitüsünde Doktora çalışmaları yapmış ve ekolojik planlamada Alman ekolünü Türkiye'ye kazandırmış öncüller arasında sırasıyla Prof. Dr. Mehmet Köseoğlu, Prof. Dr. Türker Altan, Prof. Dr. İlçin Aslanboğa ve Prof. Dr. Hayran Çelem'den söz edilebilir. Bahsedilen Enstitü Alman ekolünü geliştiren, uygulanmasını sağlayan ve o yıllarda hâlâ hayatta olan kişilerdir. Kuşkusuz isimlerde noksanlık olabilir (ki bu kişiler arasında 1967 tarihli peyzaj planlama konusunda araştırması bulunan Prof. Dr. Günel Akdoğan yanı sıra, İsmet Gürses ve İsmet Olcay'dan söz edilebilir) ve bu nedenle ülkemizdeki akademik anlamda ekolojik planlama öncülleri ile ilgili daha ayrıntılı çalışmalara gereksinim açıktır. Bu gereksinimi şimdilik geleceğe not düşerek, Alman ekolünün peyzaj mimarlığı eğitimine yansıdığı, dolayısıyla Ankara Üniversitesinde "peyzaj ekolojisinin eğitimde ilk kez yerini" aldığı ve uygulamaya esas oluşturacak uzmanların yetiştirildiği 1980 sonrası gelişmelerden söz etmek şimdilik yeterli olabilir. Yukarıda sözü edilen öncülerden genç Dr. Hayran Çelem, peyzaj mimarlığı eğitiminin birinci kuşaklarından rahmetli Prof. Dr. Yüksel Öztan tarafından peyzaj ekolojisi dersini vermek üzere görevlendirilmek istenmiş, ancak Dekanlık tarafında bölüm asistanının ders vermesinin uygun olmayacağı bildirilerek, dersin sorumluluğu Prof. Dr. Salih Vural'a verilmiştir. Ancak Alman ekolünde Doktora yapmış genç Dr. Hayran Çelem, Prof. Vural'ın yönlendirmesiyle Almanca kaynakları Türkçe'ye çevirerek peyzaj ekolojisi ders notları hazırlamıştır. Böylece bilgi aktarımı ve ülkemizde ekolojik planlamada rol alabilecek ilk meslek uzmanların yetiştirilmesi süreci başlamıştır. Prof. Vural'ın vefatının ardından peyzaj ekolojisi ve kırsal planlama dersleri Prof. Dr. Nizamettin Koç tarafından sürdürülmüştür. 1969-1970 yıllarında Federal Almanya'da Hannover Teknik Üniversitesi Peyzaj Planlama ve Doğa Koruma Enstitüsünde doktora sonra araştırmalarında bulunmuş Prof. Koç, peyzaj ekolojisi konusundaki birikimini kırsal peyzaj planlama ders kitabında (Koç, 1972; Koç ve Şahin, 1999) yer verdiği ekolojik planlama yaklaşımına aktarmıştır. Bu yöntem, Köseoğlu'na göre, Buchwald (1964, 1966, 1969), Hannover Teknik Üniversitesi'nde diğer öğretim üyeleri, araştırma görevlileri ve öğrencilerle birlikte ortaya koymuştur. Bu yaklaşım ekolojik birimlere (günümüzde peyzaj planlama kapsamında peyzaj birimleri olarak isimlendirilmektedir) ve bu birimlerin, doğal potansiyeli ve dayanıklılığı kapsamında, insan kullanımları için sundukları olanakların ve kısıtların belirlenmesine dayalıdır. Ekolojik birimlere uygun kullanımlar geliştirilirken planlama alanının doğal

ekolojik gizilgücü ve ekosistemin korunması hedeflenmektedir. Bu yöntem, ekolojik planlama kapsamında yapılabilecek tek eleştiri insan odaklı planlama sürecidir. Ancak, anlaşılan o ki ülkemizde ekolojik planlamanın ilk kuşak akademik ortamda gelişimine temel olmuştur. Öte yandan, 1970'li yılların sonunda, Ankara Üniversitesi'nde, özellikle Prof. Dr. Nur Sözen'in McHarg ile yazışmaları ve araştırmaları sonucu Ian Lennox McHarg ekolü ile tanışılmış ve zaman içerisinde Buchwald (Alman) ekolü yanısıra McHarg ekolü ekolojik planlamaya yön vermeye başlamıştır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, Prof. Koç'un ders notlarında peyzaj ekolojisi "Peyzaj ekolojisinin ekosistemlerin ya da bir ekosistemin belirli bir kısmının yapı ve fonksiyonunun coğrafi ve ekolojik görüş açısından inceleyip araştıran disiplinlerarası bir bilim dalı" olarak tanımlanmıştır. Bu tanıma dayalı gelişen anlayış, ülkemizde peyzaj yapısı kadar peyzaj fonksiyonuna dayalı çalışmaların ekolojik planlama yer almasını kolaylaştıran etmenler arasında sayılabilir.

1990'lı yılların ilk yarısına kadar ülkemizde doğal kaynakların kullanımı, geliştirilmesi ve korunması amacı ile geliştirilmiş ve uygulanmış yöntemleri genel olarak iki ana başlık altında toplamak mümkündür (Şahin 1996'dan uyarlanarak).

1.Kullanım Kapasitesi Analizi: Her çevresel ögenin her kullanım tipi açısından önemini saptanması ve çevre faktörü alt bileşenlerinin kullanım tipine uygunluğu açısından nispi olarak puanlanması yoluyla kullanım kapasitelerinin geliştirilmesine dayanmaktadır. Çevresel ögelerin kullanım açısından önem derecesi dikkate alınmakla birlikte ülkemizdeki uygulamalarda ögeler arası etkileşimin göz ardı edilmiş olması bir noksanlıktır. En önemlisi doğal sistemin sürdürülebilirliği açısından kilit ekolojik süreçler (su döngüsü, madde-enerji akışı, vb) dikkate alınmamıştır. Bu haliyle yöntemin, yöntemin ülkemizde insan odaklı bir yaklaşımla uygulandığı belirtilebilir ve nedenle ekolojik değildir.

2.Risk Analizi: Kullanımların çevresel ögelerin üzerindeki etki şiddetine ve çevrenin kullanımlar karşısındaki duyarlılığına göre risk derecelerinin saptanmasına dayanır. Yöntem ağırlıklı mevcut kullanımlardan kaynaklanan riskleri saptamaya yönelik çalışmalar için kullanılmıştır. Yöntemde, ağırlıklı peyzajın yapısını ortaya koyan biyotop haritalama tekniğinin kullanıldığı ancak ülkemizdeki uygulamalarda kilit ekolojik süreçlerin ihmal edildiği belirtilebilir.

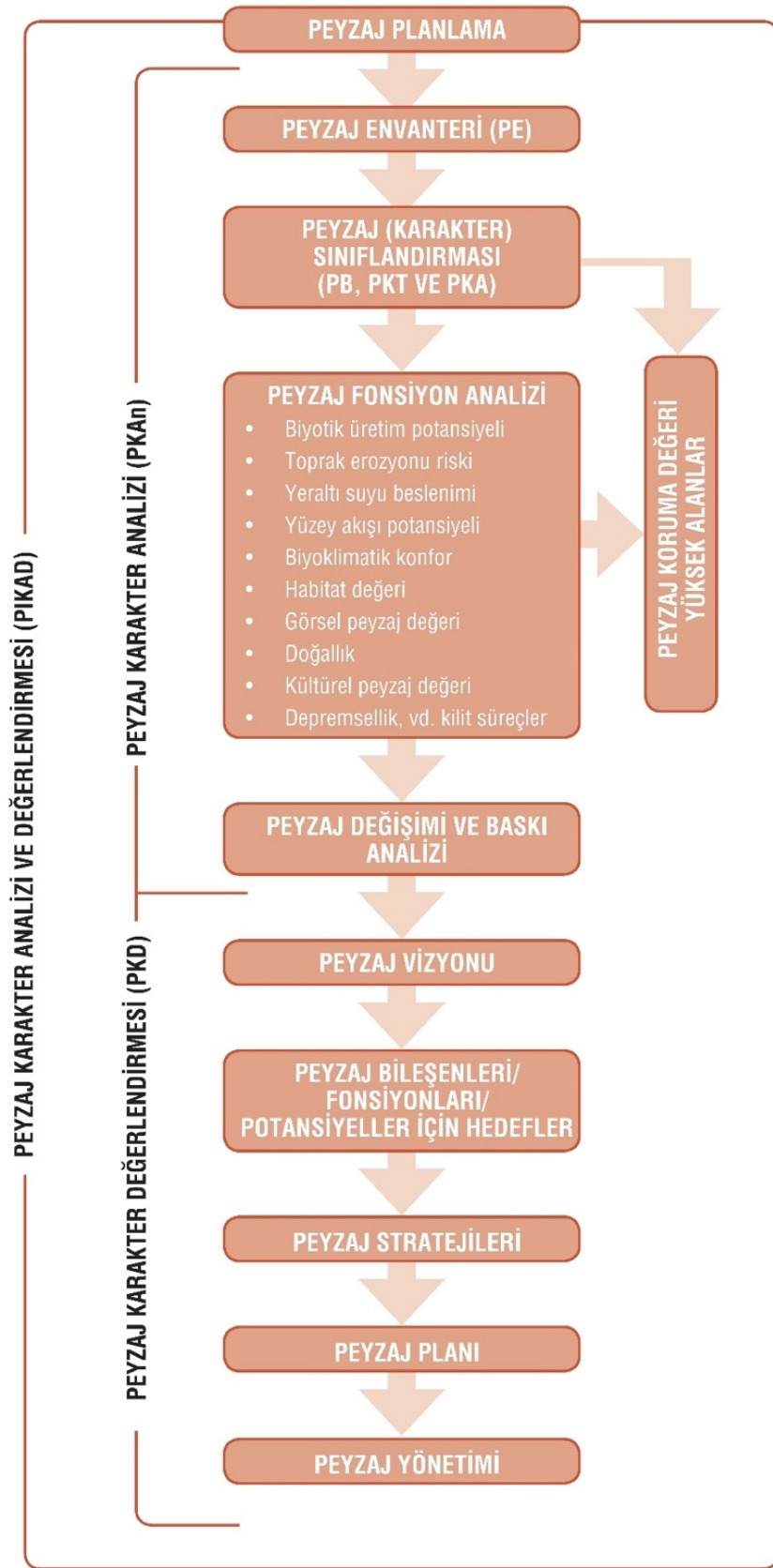
Şahin (1996), Prof. Dr. Yalçın Memluk danışmanlığında "Dikmen Vadisi Peyzaj Potansiyeli ve Değerlendirilmesi" başlıklı teziyle geliştirdiği "Stratejik Planlama Yaklaşımı ve Holistik Değerlendirme Yöntemi" McHarg'ın ekolojik planlama yaklaşımını ülkemizde daha anlaşılır kılmıştır. Çalışma ekolojik süreçlerin mekânsal planlamaya

dahil edilebildiği ilk bilimsel çalışma olma niteliğindedir. Honnover Üniversitesi Alman ekolü ile tanışmış Prof. Memlük'ün ise doktora çalışmasında, günümüzde bilimsel çevrede peyzaj metrikleri olarak ilgi çeken konuda bilgi üretmiş olması hem ilgi çekici hem de ülkemiz açısından öncü adımdır.

Şahin (1996), yukarıda sözü edilen tez çalışmasında, Ian McHarg ekolün temeli üzerine Forman and Godron (1986) tarafından tanımlanan yapı-fonksiyon-değişim yaklaşımıyla ekolojik süreçlerin planlama kademelerine nasıl aktarılabilceğine ilişkin bir yöntem ortaya koymuştur. Sonraki yıllarda, özellikle ülkemizin Avrupa Peyzaj Sözleşmesini imzalaması ve yasayla yürürlüğe almasının ardından, kurumsal olarak bir nebze güç kazanan peyzaj planlama üzerine, yapı-fonksiyon-değişim temelindeki Uzun ve ark. (2010) ile Şahin ve ark.'nın (2014) çalışmaları ekolojik planlamaya yeni bir yön ve ivme vermiştir. Şahin ve ark.'nın (2014), toplamda 8 yıllık bir proje döneminin sonuç çıktısı olan ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesine dayanılarak hazırlanan "Bölge ve Alt Bölge Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi Ulusal Teknik Kılavuzu" başlıklı eserleri, bir peyzaj planlama sürecini tanımlamaktadır (Şekil 2). Sürece Şahin ve Kurum'un (2002), bütünleşik peyzaj fonksiyon değerine bağlı peyzaj (koruma) değeri yüksek alanlar kavramı yansıtılmıştır. Ülkemizde, peyzaj karakter analizi ve değerlendirme kapsamında, peyzajın yapı-fonksiyon ve değişimine dayalı ekolojik planlama yaklaşımı, bilimsel ortamda giderek daha fazla çalışılmaktadır. Görmüş (2012), Çorbacı (2014), Uzun ve ark., (2015), Demir ve Demirel (2016, 2018), Görmüş ve ark. (2021) ve Berberoğlu ve Çilek (2021) tarafından yürütülen araştırmalar, verilenlerle sınırlı kalmamakla birlikte başlıca çalışmalar arasında verilebilir.

5.SONUÇ

Ekolojik planlama, karar sürecince üzerinde çalışılan mekânın peyzaj özelliklerine başvuran bir yaklaşımdır. Peyzaj planlama ekolojik ve özellikle peyzaj ekolojisi temeline dayalı olarak yürütülen ve öncelikle peyzajı biçimlendiren mekanizmaların analizini gerektiren bir eylem alanıdır. Bu yaklaşımda, biyotik ve abiyotik öğeleri, içinde bulundukları peyzajın yapısı, fonksiyonu ve değişimi kapsamında analiz edilmektedir. Bilimsel ve teknolojik ilerlemeler kapsamında, gelecekte, peyzajı biçimlendiren yapı-fonksiyon-bütünleşik fonksiyon etkileşimlerinin zaman ve mekân boyutlarında meta analiz ve değerlendirmelerine dayalı modellemelerin ekolojik planlamada daha fazla yer alacağı öngörülebilir.

Şekil 2. Şahin ve ark.'e göre (2014) Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi (PKAD)

Modernizm doğaya hâkim olma eğilimindeyken, bu dönemde gelişen klasik ekonomik görüşler doğayı faydacı bir yaklaşımla ele almışlardır. Bugün geline nokta, planlama ve tasarım anlayışında temel bir değişikliğin yapılması gerektiğidir. Ekolojik kaygılar açısından bu değişimin özü, artık doğanın özden gelen bir değere sahip olduğunu algılamaktır. Bunun planlama ve tasarıma yansımaları, zaman ve mekân boyutu içerisinde ekolojik değerleri, bileşenleri ve süreçleri dikkate alan bir eylem alanı oluşturmaktadır (Şahin 2003).

Kırsal ya da kentsel karakterde olsun bir alanın ekosistem bütününde çevre sistemlerden izolasyonu ekolojik anlamda sürdürülebilir sistemler yaratmamaktadır. Alan kullanım kararlarının üretilmesinde ekolojik yaklaşım bugün artık genel kabul görmüş bir uygulamadır. Planlamada ekolojik yaklaşımın temeli, 1960'larda ortaya çıkan, 1980'lere kadar "çevresel kaygı" 1980 sonrası ise buna ek olarak "yaşam kalitesi", "sürdürülebilirlik" ve en son olarak "peyzaj karakteri" kavramlarını gündeme getiren gelişim ve değişimlerdir.

McHarg'ın "Doğayla Tasarım" kitabıyla hızla gündeme giren ve gelişen ekolojik planlama yaklaşımları, tarihi süreç içerisinde kuşkusuz birbirleriyle doğrudan ya da dolaylı etkileşimler sonucunda ortaya çıkmıştır. Söz konusu süreçte, bu bölümde belirtilenlerin dışında elbette birçok isim katkı sağlamıştır. Bilgi de tıpkı doğanın yaşam örgüsü gibi adeta kendinden organizasyonlu bir canlı gibidir. Diğer bir anlatımla, herşey birbirine bağlıdır. Kuşkusuz, ekolojik planlamanın gelişimine ilişkin sistematik olarak yapılandırılmış ve kapsamlı bir kronolojik çalışmanın ülkemize kazandırılması faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Bastian, O. (1998). The Assessment of Landscape Functions One Precondition To Define Management Goals. *Ekolo'gia* (Bratislava). Suppl. 17, 19-33.
- Bastian, O. (2000). Landscape classification in saxony (Germany)-A Tool for Holistic Regional Planning. *Landscape and Urban Planning*, 50 (2000): 145-155.
- Belknap, R. K. and Furtado, J.G. (1967). Three Approaches to Environmental Resource Analysis. USA, Washington D.C.: The Conservation Foundation.
- Berberoğlu, S. ve Çilek, A. (2021). Büyük Menderes Havzası Peyzaj Atlası. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü adına BEL-DA Belde Proje ve Danışmanlık Limited Şirketi, 377 sayfa, Ankara.
- Buchwald, K., (1964). Der Landschaftsplan als Planungsmittel des Landespflegers-Aufgabe, Gliederung ,Methodik, rechtliche Grundlagen. In: Bericht über die Arbeits- und Informationsstagung "Landschaftsplanung-Landesplanung-Bauleitplanung" vom 28.

- bis 30. Oktober 1964 in Hannover. Institut für Landschaftspflege und Naturschutz der TU Hannover.
- Buchwald, K., (1966). Landschaftspflege. Handwörterbuch für Raumforschung u. Raumordnung. Hannover.
- Buchwald, K., (1969). Landschaftsplanung und Ausführung landschaftspflegerischer Massnahmen. In Handbuch für Landschaftspflege und Naturschutz. München - Basel - Wien.
- Capra, F. (1996). The Web of Life. New York, NY: Anchor Books Doubleday.
- Cohen, W. (2019). Ecohumanism and the Ecological Culture: The Educational Legacy of Lewis Mumford and Ian McHarg. Temple University Press, 306 pages.
- Çorbacı, Ömer L. (2014). Doğal ve Kültürel Değerleri ile Amasra'nın Peyzaj Planlaması. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı Doktora Tezi.
- Demir, S. ve Demirel, Ö. (2016). Korunan Havzalarda Peyzaj Değişimi ve Peyzaj Karakter Analizi ile Peyzaj Planlama Yaklaşımı: Meryemana Vadisi örneği, Trabzon, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6(13), 155-174, 2016.
- Demir, S. ve Demirel, Ö. (2018). Peyzaj Planlamada Peyzaj Ekolojisi Yaklaşımı. Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi, 1:1, 1-8
- Demirel, Ö. (2005). Doğa Koruma ve Milli Parklar. Trabzon: T.C. Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Orman Fakültesi Genel Yayın No: 219, Fakülte Yayın No: 37.
- Doğan, D. (2012). Malatya İli Kapsamında Peyzaj Koridoru Kavramının İrdelenmesi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. T.C. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.
- Forman, R.T.T. and Godron, M. (1986). Landscape Ecology. USA, New York: John Wiley & Sons.
- Görmüş, S. (2012) Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Analizi: Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı Örneği, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Görmüş, S., Oğuz, D., Tunçay, H.E. ve Cengiz, S. (2021). The Use of Landscape Character Analysis to Reveal Differences Between Protected and Nonprotected Landscapes in Kapsıyü Basin, Journal of Agricultural Sciences (Tarım Bilimleri Dergisi) 27 (4), 414-425.
- Işık, O. (1993). Modernizmin Kenti/ Postmodernizmin Kenti. Birikim Dergisi, 53, Sayfa: 41-50.
- Koç, N ve Şahin, Ş., 1999. Kırsal Peyzaj Planlaması. Ankara: T.C. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayını, No: 1509.

- Koç, N. (1972). Ülkemiz için Kır Peyzajı Planlama Metodu. Peyzaj Mimarisi Derneği, Peyzaj Mimarisi Dergisi, 1972 1-2 Özel Sayı, Sayfa 42-44.
- Köseoğlu, M. (1975). Kırsal Peyzaj Planlama Çalışmaları ve Bunun Ülkemiz Açısından Önemi. İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi, Cilt XV, Sayı 1, Sayfa 127-146.
- McHarg, Ian L. (1969). Design with Nature [Doğayla Tasarım]. Garden City, NY: The Natural History Press.
- McHarg, Ian L. (1996). A Quest for Life. New York: John Wiley & Sons.
- Memlük, Y. (2018). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Son 50 Yıl. Plant Dergisi, e-makale. <https://www.plantdergisi.com/prof-dr-yalcin-memluk/peyzaj-mimarligi-egitiminde-son-50-yil.html>
- Misra, M. (2022): Book Review: Ecohumanism and the Ecological Culture. The Educational Legacy of Lewis Mumford and Ian McHarg, International Journal of Environmental Studies, DOI: 10.1080/00207233.2022.2037320
- Odum, E. P. & Barrett, G.W. (2008), Ekoloji'nin Temelleri, Palme Yayıncılık, Çeviri Editörü: Prof. Dr. Kani Işık, Ankara.
- Steiner, Frederick R. (2004). Commentary: Healing the Earth: The relevance of Ian McHarg's work for the future. Philosophy & Geography, 7(1), 141-149.
- Steiner, Frederick R. (2019). Ian L. McHarg: A Bibliography. Socio-Ecological Practice Research. 1:381-396
- Şahin, Ş. (1996). Şahin, Ş., 1996. Dikmen Vadisi Peyzaj Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. T.C. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi Ankara.
- Şahin, Ş. (2003). Eko-Söylemin Mekân Planlama ve Tasarıma Yansımaları. TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Peyzaj Mimarlığı Dergisi, 2003/2, 55-59, Ankara.
- Şahin, Ş. (2010). Peyzaj Ekolojisi Kavramsal Temelleri ve Uygulama Alanları. Akay, A. (Ed.), Peyzaj Yönetimi, Editör: Aslı Akay, Münevver Demişbaş Özen, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 231.
- Şahin, Ş., Perçin, H., Kurum, E., Uzun, O., Bilgili, E., Tezcan, L., Çiçek, İ., Müftüoğlu, V., Çorbacı, Ö.L., Sütünç, S., Doğan, D., Koç, Ö., Ateş, E., Tarım, B. ve Kurdoğlu, G. (2013). PEYZAJ-44: İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (PEYZAJ-44). Müşteri Kurumların T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı olduğu, T.C. Ankara

- Üniversitesinin Yürütücü Kuruluş olduğu ve TÜBİTAK KAMAG 1007 Programı 109G074 Nolu Proje, Sonuç Raporu.
- Şahin, Ş., Perçin, H., Kurum, E., Uzun, O. ve Bilgili, B. C. (2014). Bölge - Alt Bölge (İl) Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Değerlendirmesi Ulusal Teknik Kılavuzu. Müşteri Kurumların T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı olduğu, T.C. Ankara Üniversitesinin Yürütücü Kuruluş olduğu ve TÜBİTAK KAMAG 1007 Programı 109G074 No'lu PEYZAJ-44 Projesi Çıktısı, 148 Sayfa, Ankara.
- Thayer, R. L. (1994). Gray World, Green Heart: Technology, Nature and the Sustainable Land-landscape. New York, NY: John Wiley & Sons.
- Türksoy, Ö. (2001). Prospects for Eco-Planning in a Rapidly Changing Coastal Area: Transformation in Eastern Antalya Region, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- Uzun O., Dilek F., Çetinkaya G., Erduran F. ve Açıksöz S. (2010). Konya İli, Bozkır-SeydişehirAhırlı-Yalıhüyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama Projesi. Mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı (Yeni T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı), Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü Doğa Koruma Dairesi Başkanlığı, 175 sayfa, Ankara
- Uzun, O., Müderrisoğlu, H., Demir, Z., Kaya, L.G., Gültekin, P., Gündüz, S. (2015). Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlası. T.C. Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Korumave Milli Parklar Genel Müdürlüğü adına AKS Planlama ve Mühendislik LimitedŞirketi, 259 sayfa, Ankara.
- William J. Cohen, (2019). Ecohumanism and Ecological Culture: The Educational Legacy of Lewis Mumford and Ian McHarg. Philadelphia: Temple University Press.
- Yorgancıoğlu, D. (2010). Re-Constructing The Political and Educational Contexts of The METU Project. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Doktora Tezi.